Vilho Päiviö Savolainen

6.8.1922–17.5.2006

Anestesiaerikoislääkäri Vilho Päiviö Savolainen kuoli 17.5.2006 Meilahden sairaalassa sydämen toiminnan pettämiseen ja keuhkokuumeeseen. Hän oli syntynyt 6.8.1922 Hankasalmella ja oli kuollessaan 83-vuotias.

Savolainen valmistui lääketieteen lisensiaatiksi Helsingin yliopistosta 1949. Kotimaisen erikoislääkärikoulutuksen anestesiologian alalla tuolloin vielä puuttuessa Savolainen hakeutui vuonna 1950 vuoden ajaksi Anestesiologian Kansainväliseen Koulutuskeskukseen Kööpenhaminaan ja täydensi sen jälkeen koulutustaan Englannissa West Middlesex-sairaalassa 1951. Anestesiaerikoislääkärin oikeudet Savolaiselle myönnettiin 1952. Savolainen hankki vielä lisäkoulutusta lukuisilla opintomatkoilla USA:han, Kanadaan ja kuuteen Euroopan maahan.

Erikoislääkäriksi valmistuttuaan Savolainen toimi 1952–54 anestesia-apulaislääkärinä Marian sairaalassa Helsingissä ja vt. anestesiaylilääkärinä Turun yliopistollisessa sairaalassa 1954–58. Varsinaisen elämäntyönsä Savolainen suoritti anestesiaerikoislääkärinä Korvaklinikalla, Helsingin Yliopistollisessa Keskussairaalassa vuosina 1958–86. Tänä neljännesvuosisataisena kautena hän kehitti merkittävästi korva-, nenä- ja kurkkutauteihin liittyvää anestesiologiaa maassamme. Päivätyönsä ohella Savolainen harjoitti oman anestesiologisen erikoisalansa praktiikkaa Helsingin yksityissairaaloissa.

Eräänä maamme harvoista anestesiapioneereista Savolainen kehitti ratkaisevasti anestesiaolojamme osallistumalla erittäin aktiivisesti niin kansalliseen kuin kansainväliseenkin yhdistystoimintaan. Savolainen oli yksi neljästä Suomen Anestesiologiyhdistyksen perustajajäsenestä vuonna 1952, toimi yhdistyksen ensimmäisenä sihteerinä 1952–58, jatkoi varapuheenjohtajana 1958–60, puheenjohtajana 1960–62 ja kutsuttiin yhdistyksen kunniajäseneksi 2002.

Pohjoismaisen Anestesiologiyhdistyksen Suomen osaston sihteerinä Savolainen toimi 1952–60,

yhdistyksen varapuheenjohtajana 1960–62, puheenjohtajana 1962–64 ja yhdistyksen Turussa pidetyn kongressin presidenttinä 1964. Lisäksi Savolainen oli Englannin ja USA:n anestesiologiyhdistysten jäsen sekä kutsuttuna jäsenenä Englannin Royal Society of Medicine -seurassa. Lääketieteellisten yhdistysten lisäksi Savolainen kuului myös Lions Klubiin ja oli Lehtisaaressa sen presidentti 1976–77.

Ystävällisenä, kohteliaana ja sosiaalisena herrasmiehenä Savolainen loi näissä yhdistyksissä ystävyyssuhteita ja vaikutusvaltaisiakin yhteyksiä, jotka olivat tärkeitä ja merkityksellisiä maamme alullaan olevan anestesiologian alan kehityksen kannalta. Varsinkin seuraavan polven pääosin kotimaassa koulutetut nuoret anestesiologit, joiden koulutukseen Savolainen aktiivisesti osallistui, hyötyivät näistä yhteyksistä ja saattoivat niiden avulla edelleen kehittää anestesiologiaamme kansainväliselle huipputasolle. Näin ollen Savolaiselle olikin suotu mahdollisuus seurata anestesiologiamme kehitystä alussa leikkaussaleihin rajoittuneesta nukutustoiminnasta ensi-, teho- ja kivunhoidon kattavaksi laaja-alaiseksi moderniksi erikoisalaksi. Uutterana ja työtä – ei vain velvollisuutena vaan myös – etuoikeutena pitävänä henkilönä Savolainen jaksoikin viime päiviinsä asti osallistua erilaisiin koulutustilaisuuksiin ja siten seurata alansa uusinta kehitystä.

Savolainen osallistui jatkosotaan joukkueenjohtajana ja mm. kaukopartiomiehenä. Itse hän ei näistä ajoista meille mitään kertonut, mutta hänen ikätoverinsa muistivat sen – kunnioitusta äänessään – usein mainita. Sotilasarvoltaan Savolainen oli lääkintäyliluutnantti.

Henkilönä Savolainen oli omaperäinen ajattelija, ehkä jossain määrin uusille vaikutteille altis uneksijakin, työtoverina laajakatseinen, avulias ja ystävällinen. Hänen harrastuksiin kuuluivat luonto, kuntoilu ja varsinkin kielitiede. Savolaisen harrastuksiin tulisi lisäksi ehdottomasti liittää diplomi-insinöörivaimon ja viisi lasta käsittävä perhe. Näin siksi, että lapset näyttävät omaksuneen kodissa vallinneen avaran henkisen ilmapiirin.

Savolainen hallitsi ainakin seitsemää kieltä, ja kielitiede täytti eläkevuosina enenevässä määrin hänen elämänsä. Vuonna 1996, 74-vuotiaana, hän valmistui filosofian maisteriksi pääaineenaan romaaninen filologia. Opinnot jatkuivat tämän jälkeenkin. Savolaisen 30 lääketieteellistä artikkelia käsittävä julkaisuluettelo oli saamassa lisäystä mittavasta, anestesiologisen terminologian filologista kehitystä selvittelevästä tutkimuksesta, jonka lopullisen valmistumisen kohtalo näin katkaisi. ❐

Valokuva: Suomen lääkärit 2002, julkaistaan Suomen Lääkäriliiton luvalla.

Tapani Tammisto ja Laila Saarnivaara